1898—1989

კვირა, 21 ივნისი, № 564.

სტამბა და რედაქცია:
ტფილისი, სასახლის ქუჩა, სათავად-
აზნაურო ქარვასლა.
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიჰმართვენ რედაქციას დილის 10 საათიდან 3 საათამდე და სალამოს 6—7 საათამდე და „წერა-კითხვის გამ. საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიას.
ხელმოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ჰბეჭდავს.
პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ-დღე.
ტელეფონი № 363.

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური სახალხო გამოცემა

გაზეთის ფასი
ერთის წლით 6 მან., ნახევარის წლით 4 მან.
თითო ნომერი 3 კაპეიკი
ფასი განცხადებისა
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კ. მეოთხეზე 4 კაპ.

Типографія и Редакція
„ЦНОБИСЪ ПУРЦЕЛИ“
Тифлисъ, Дворцовая д. Дворянства
Телефонъ № 363.

947 ЦНОБИСЪ ПУРЦЕЛИ
(ежедневно).
Г. Гори.
Въ А

კვირას, 21 თიბათვეს, დიდუბის ეკკლესიაში გარდახდილ იქმნება ორმოცის დღის წირვა და პანაშვიდი განსვენებულის

ალექსანდრე სოლ. როინაშვილის

სულის მოსახსენებლად. (2—2)

!!ყველას საგულისხმოდ!!

1 მაისიდან **მცხეთის** სადგურის მახლობლად 200 საჟენის მანძილზე (ბეჟანოვის საგარაკოში)

სასეირნო ბაღი

☛ არმაზი ☚

ბაღში იქნება მუდმივ ევროპიული და ადგილობრივი საჭმელ-სასმელი.

ავდრებისა და უამინდობის დროს ბაღში გამართულია ფარდეულები და ოთახები.

ეზოში მშვენიერს აუზში სასმელი წყალია წყაროდგან,

ცოცხალი თევზები

ყველაფერი იაფად

მშვიდობიანობა და სიწყნარე ყოველთვის დაცული იქნება.

(40—12) ე. ჩხარტიშვილი

ეს არის ეხლა მიღებულია საზღვარ-გარეთიდან და ისყიდება

მწვანე და მოლაპარაკე **თუთიყუშები**

და სხვა მრავალი საზღვარ-გარეთელი მშვენიერი **ფრინველები**

აქვე ყიდულობენ კავკასიის ცოცხალ ნადირებს: ირმებს, ჯეირნებს, შურთხებს, გარეულ ყოჩებს და სხვა-და-სხვა ფრინველებს.

ტფილისი, მიხეილის ქ. № 106, ბარამოვის სახ. ეზოში **გუგო ვინკლერს**

Продажа говорящихъ **ПОПУГАЕВЪ** и иностран птицъ.

Покупка Кавказскихъ дикихъ животн. и птицъ.

Михайловская ул. № 106, д. Барамова (во дворѣ) **ГУГО ВИНКЛЕРУ.**

(12—5)

ქართველ საზოგადოების საყურადღებოდ

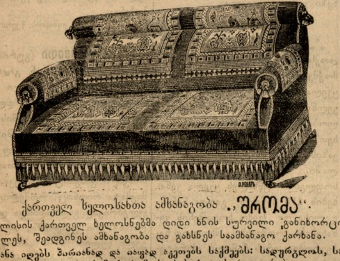

ქართველ ხელოსანთა ამხანაგობა „**შრომა**“.

ტფილისის ქართველ ხელოსნებმა დიდი ხნის სურვილი განახორციელეს, შეადგინეს ამხანაგობა და გახსნეს საამხანაგო ქარხანა.

ქარხანა იღებს შარიანად და იაფად აკეთებს საქმეებს: სადურგლოს, სასტოლროს, სანუქურთმოს, სახარატოს (ტოკარი)

იაფად და ხმელის მასალისას.

ამზადებს: მაგიდებს, შკაფებს, კამოდებს, კრაოტებს, ბუფეტის შკაფებს შენობებისთვის კარს, ჩარჩოს და სხვა, ყველანაირს ხის საქონელს. მუშტარი მოიკითხავს ქარხანაში უფროსს ოსტატს, რომლისაგანაც შეიტყობს ყოველს ნივთზე გადაწყვეტილს ფასს.

გამგეობა ამხანაგობისა სასტიკს ყურადღებას მიაქცევს, რომ ფასები ერთი და იგივე იყოს ყველასათვის, მასალა მშრალი და საქმე შესრულებული დაპირებულ ვადაზე.

პატივის-ცემით: გამგეობა „**შრომის**“ ამხანაგობისა

ადრესი: ხიდზედ, მუხრან-ბატონის შენობაში. (100—6)

დაიბეჭდა და გადაეცა „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ მაღაზიას გასასყიდათ ახალი წიგნი

თ. ილია ჭავჭავაძე

ბიოგრაფიული და კრიტიკული ეტიუდი

წერილი პირველი

მეგახლავარ-ისა

☛ ფასი 20 კაპ. ☚

ვინც დაიბარებს ათს ცალზე მეტს ხსენებულ მაღაზიიდგან, მას დაეთმობა 20%. (15—6)

„ბავშვების მოკეთის“

შესახებ.

აუარებელი გამამხნევებელი წერილები მშობლებისა და მასწავლებლებისა და მარჯვედ ყიდვა ამ წიგნისა მაიძულებენ მეორე გამოცემა დავიწყო და ვსთხოვ ყველას, ვისაც-კი გული ერჩის სამშობლო საყმაწვილო ლიტერატურისათვის, მომაწოდონ თავიანთი შთაბეჭდილებანი და შენიშვნები ამ წიგნის შესახებ. — ყველა შენიშვნას სულითა და გულით მივეგებები. მიწერ-მოწერა შეიძლება ან ჩემს სახელობაზე სათავად-აზნაურო სკოლაში, ან „ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში.

წიგნი „ბავშვების მოკეთე“ მოწონებული და სახელმძღვანელოთ დადგენილია მთავრობის მიერ.

ეს წიგნი იყიდება ყველა წიგნის მაღაზიებში. — სოფლის მასწავლებლებს იაფად დაეთმობათ, ე. ი. უყდო 20 კაპ., ყდიანი 25 კაპ., [illegible]

ადრესი: Тифлисъ. Типографія Хеладзе, для передачи учителю Натадзе.

(50 - 20) პატივისცემით **ალ. ნათაძე.**

დაისტამბა და ისყიდება ყველგან ახალი წიგნი ი. იმედაშვილის გამოცემა, № 9.

ზურაბის კოშკი

(სურათი თუშების ცხოვრებიდან)

ივ. ბუქურაულისა

სუფთად, კარგ ქაღალდზე დაბეჭდილი 40 გვერდი

ფასი 3 კაპ.

✦ ამ წიგნის წმინდა შემოსავლიდან 30% პროცენტი გადაიდება წ. კ. გ. მუზეუმისა და ქართველ დედათა სკოლის სასარგებლოთ. ✦

მსურველთ ფას დადებითაც გაეგზავნებათ. იქვე ისყიდება სხვა ქართული გამოცემები და რუსული წიგნები.

ადრესი: Тифлисъ, Георгіевская, Книжная торговля **І. З. Имедашвили.**

(5—2)

გამოვიდა და ისყიდება ახალი წიგნი

სადღეგრძელოები

ამხანაგობის „გლეხის“ გამოცემა

ფასი 5 კაპ.

მსურველნი მიჰმართავენ ზესტაფონში მ. გაჩეჩილაძეს. (10—4)

სამკურნალო და ამბულატორია

ს. ბ. თოფურიასი

ქუთაისში.

სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის. მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი.

გადამდებ სენით ავადმყოფნი არ მიიღებიან:

ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე· შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს **ს. ბ. თოფურია.** საქირურგიო ავამყოფობას და სიფილისს **ფ. ქ. ბერრატი.**

დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი **მ. თ. კოგანი.**

20 მაისიდამ—დედათა ავადმყოფობის და აკუშერობის **D-r ф. ბაცევიჩი.**

თვალების ავადმყოფობას—**ი. ქ. ვარშავსკი.**

ამბულატორიაში არის კაბინეტი, საქიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და საქისთვის.

სამკურნალო დირექტორი **ს. ბ. თოფურია.**

Лѣчебница С. В. Топуріа въ Кутаисѣ.

ექიმი

კ. ი. გძელიშვილი

მიიღებს

ყელისა, ცხვირისა და ყურით ავადმყოფებს.

დილ. 9—11 ს. სალამოზე 5—7 ს

მიხეილის ქუჩა, ნემეცების ეკკლესიის პირდაპირ.

Докторъ **К. И. Гдзелишвили.**

Михайловская, противъ кирки.

(100—23)

ექიმი

ე. მ. ჩიქოვანი

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 11—12-მდე და სალამოს 7—8 საათ.

მიხეილის ქუჩა, № 16.

Докторъ **К. М. Чиковани**

Михайлов., № 16.

განიხვრა და დაფასება

ტყიან მამულებისა

დაფასება სამეურნეო შემოსავლისა

მამულის გეგმის შედგენას და სისრულობს ალექსი გრიგოლის ძე **სნეჟკოვი,** ლაბორატორიის ქუჩა № 26. ტელეფონი № 567.

Алексѣй Григорієвичъ Снѣжковъ,
Лабораторная, № 26. (50—43)

ახალი ამბავი

⁂ ახლად გაგონილი თქმულება თამარ ცბიერის შესახებ. გაზ. „კავკაზ“-ში მოთავსებულია შემდეგი საყურადღებო წერილი ბ. ა. ხახანაშვილისა: „ლეგენდარულ თამარ-დედოფლის შესახებ, რომელმაც სახელი გაითქვა თავისი ზღაპრული სილამაზით და დემონიური ცბიერებით, იმდენი თქმულება არის დარჩენილი კავკასიაში, რომ ამ

ჟამად მთელი ლიტერატურაა შექმნილი ამ საგნის შესახებ, ხალხურ გადმოცემას განსაკუთრებით მიუკავშირებია ასეთი თქმულებანი ციცაბო კლდეზე დანგრეულ ციხესთან, იქ სადაც „თერგი რბის თერგი ღრიალებს, კლდენი ბანს ეუბნებიან“. ამ დღეებში, გზა და გზა მე გავიგონე მეეტლესაგან ერთი ისეთი თქმულება ამ ციხისა და მისი საიდუმლოებით მოცულ მცხოვრებ ქალის შესახებ, რომელიც დღემდე უცნობი იყო მწერლობისათვის. ხსენებულმა მეეტლემ, რომელსაც 30 წელს უმსახურნია საქართველოს სამხედრო გზაზე, მიამბო შემდეგი ლეგენდა:

ცხოვრობდა ორი და, ორივეს თამარი ერქვა. ერთი მათგანი კეთილი ქალი იყო და დაბინავდა კოშკში ანანურის მახლობლად, მეორე კი მისანი იყო და დასახლდა თერგის პირზე ციხეში, ეს უკანასკნელი და მიიხმობდა ხოლმე მგზავრებს თავისთან ღამით, დილით კი გადმოჰყრიდა ხოლმე მათ თავმოჭრილ გვამებს მრისხანე მდინარის ტალღებში. როგორც მისანს, მას ვერავითარი ძალა ვერ ერეოდა და ტყვიაც კი მას ვერ უდგებოდა. მრავალი ხნის შემდეგ მხოლოდ ერთმა რუსის ჯარისკაცმა მოახერხა მისი მოკვლა საფეთქელზე თავისი მუნდირის ფოლაქის დარტყმით; რომელი ფოლაქიც ჯადოქრობას არ ემორჩილებოდა. მისნის გვამი გადაგდებულ იქმნა თერგში, ციხე კი ღვთის ბრძანებით დაინგრა. კუდიან თამარის სახელი დაწყევლილ იქმნა და ვერსად მისი სახის კვალიც ვეღარ ნახეს; მხოლოდ ამ ბოლო [illegible] სახის ჰხატავენ კონფეტების სახვევებზე. მეორე და კი თავისი კეთილ ქალობის მეოხებით შეიქნა ღვთის წყალობის ღირსი, და მისი გვამი დღემდე განისვენებს მცხეთის ტაძარში როგორც წმინდანი.

ამ ლეგენდაში, რომელიც წააგავს ლერმონტოვის ლექსის სიუჟეტად აღებულ თქმულებას, საყურადღებოა თამარის ტიპის ორად კეთილ და უკეთურ ტიპად გაყოფა და მისი თავისებური სიკვდილი. ხოლო თამარის სახის დასახლება, რომელსაც კანდიტერები ჰხატავენ კონფეტებზე, მოწმობს ლეგენდარულ თამარის ისტორიულ თამართან შერევას, რომელიც მოხდა ჩვენს თვალწინ, ამ უკანასკნელი ხუთი-ექვსი წლის განმავლობაში, როცა ქართველმა კანდიტერებმა დაიწყეს კონფეტების სახვევებზე თამარისა, რუსთველისა და სხვა ძველ ქართველ სახელოვან მოღვაწეთა ხატვა.

⁂ **კავკასიის მადნეულობის გამოკვლევა.** სხვა-და-სხვა გაზეთების სიტყვით, სამთო დეპარტამენტს განზრახვა აქვს შეადგინოს ამ მოკლე ხანში რამდენიმე საგანგებო ექსპედიცია კავკასიის მადნეულობის გამოსაკვლევად.

⁂ **კურს დამთავრებული ქართველი ქალები.** ბათომის მარიამის საქალებო სასწავლებელში კურსი დაამთავრა და მიიღო ატესტატი 20 მოწაფე ქალმა. მათ შორის 6 ქართველია. ესენი არიან: გაბუნია მარგარიტა, გვაზავა ელენა, გუგუნავა ანასტასია, ჟორდანია მარიამი, ნალბანდიშვილი ეფემია და ქანტურია ივლიტა. ხსენებული სასწავლებელი დაარსებულია 1890 წ. ამ სასწავლებელში ქალებმა პირველად 1893 წელს დაამთავრეს კურსი, როდესაც მათი რიცხვი იყო 3. მას შემდეგ კურს-დამთავრებულ ქალთა რიცხვი თანდათან იზრდება: 1894 წ. ატესტატი მიიღო 6 მოწაფემ, შემდეგს წელში—10-მა, 1896 წ. 5-მა, 1897 წ. 14-მა და ბოლოს წელს 20-მა. ამ სახით მას შემდეგ რაც ეს სასწავლებელი არსებობს, მასში კურსი დაუმთავრებია 50 მოწაფეს. სწავლების კურსი ამ სასწავლებელში ოთხ წლოვანია, და კურს-დამთავრებულთა შესვლა საქალებო გიმნაზიებში გაძნელებულია, პროგრამების განსხვავების გამო. მარიამის სასწავლებლის კურსში სრულიად არ შედის ახალი ენები. საზოგადო რიცხვი მოწაფეთა ბათომის მარიამის სასწავლებელში უდრის 169 სულს.

⁂ **მოსამართლე ბრალდებულის სკამზედ.** გაზ. „ახ. მიმოხ.“-ს ატყობინებენ დ. ზუგდიდიდამ (სამეგრელოში). ადგილობრივის მომრიგებელ მოსამართლის თანაშემწეს კ. მ. შნეიდერს შეურაცყოფა მიუყენებია მაზრის ექიმის ა. გ. ფანიევისათვის, რომელმაც მთელს ზუგდიდის მაზრაში ნდობა და წრფელი პატივის ცემა დაიმსახურა; ფანიევს საჩივარი შეუტანია მომრიგებელ მოსამართლესთან და საქმე გაირჩევა 6 ივლისს. ყველანი, თურმე გაფაციცებით მოელიან ამ საქმის დაბოლოვებას. საკვირველი და სამწუხარო ის არისო, იწერება კორესპონდენტი, [illegible] ამ ბოლოს დროს ზუგდიდში თითქო სენად გადაექცად „ინტელეგენტებს“ ერთმანეთის ლანძღვა-თრევა და შეურაცყოფაო.

⁂ **მიგდებული მკვდრიანი კუბოს ამბავი.** გუშინ ჩვენს გაზეთში მოხსენებული იყო, რომ ტფილისსა და ნავთლუღს შუა რკინის გზის ლიანდაგთან იქმნა მიგდებული მკვდრიანი კუბო. ამ „საიდუმლოების“ ვითარება ასეთი ყოფილა. ქალაქის საავადმყოფოში მომკვდარა მცირე წლოვანი ოსმალთ ქვეშევრდომი სომეხი მარკ დავიდიანცი და მისი გვამი მხლებლით, მიცვალებულის ნათესავ ყააწვილით, გაუგზავნიათ ეტლით სომხეთა სასაფლაოზე. მეეტლესა და მხლებელს, რომელთაც ნაკლებათ სცოდნიათ ქალაქის ადგილები, წაუღიათ კუბო ჯერ სომხის სასაფლაოს ნაცვლად მართლმადიდებლთა კუკიის სასაფლაოზე, შემდეგ ნემეცებისაზე და ბოლოს რკინის გზისაზე, მაგრამ ვერსად უნახავთ დამზადებული საფლავი. ამ დროს მეეტლეს ბორბალი გასტეხია მხლებელი კი წასულა ექიმთან დამარხვის მოწმობის ასაღებად. მხლებლის დაგვიანებით მეეტლე შეშინებულა. შეურჩევია დრო, დაუდვია კუბო რკინის გზის ლიანდაგთან და საჩქაროდ დამალულა. კუბოსთან დაუყონებლივ მისულან რკინის გზის ჟანდარმები და ადგილობრივი პოლიცია. იქვე ჩქარა გამოცხადებულა მიცვალებულის ნათესავი, რომელსაც წარუდგენია სათანადო მოწმობა და ჩაუბარებია მკვდარი დასამარხავად.

⁂ **ქალაქის უძრავ მამულთა დამფასებელმა კომისიამ** თითქმის დაამთავრა თავისი საქმე და ამ თვის დამლევამდე წარადგენს დაფასებით სიებს სადაც ჯერ არს. ამ ნაირად ზემოხსენებულმა კომისიამ 12 თვის მაგივრად 10 თვის განმავლობაში დაასრულა ქალაქის ყველა მამულების ხელ-მეორედ დაფასება.

აღმასრულებელს კომისიას ჯერ ჯერობით განუხილავთ ქალაქის I, II, III, IV და VI ნაწილის ზოგიერთა მემამულეებისაგან დამფასებელ კომისსიაზე შემოტანილი საჩივრები, ხოლო დანარჩენ საჩივრების განხილვა დროებით შეჩერებულია, რადგან ბევრნი მომჩივანთაგანნი ამ ჟამად არ იმყოფებიან ტფილისში.

⁂ **ქუჩების უსუფთაობა აირმუკაში.** სამჭედლოების ქუჩა, სადაც სლავიანის ნომრები იმყოფება, აგერ რამდენი ხანია, რაც არ გასუფთავებულა. ზამთრობით კიდევ არაფერი, დუქნის კარები დახურული მაინც გვქონდა სიცივისა გამო, მაგრამ საქმე ის არის, რომ ალარც ზაფხულში შევიძლია კარები დავაღოთ ცუდი, საძაგელი სუნის გამო, რომელიც ასდის იქაურობას. გარდა ამისა რაც ურმები და ხარ-კამეჩი დაიძრევა, აქ უნდა მოიყაროს თავი, დგანან მთელი დღე და რაც სუნი და სენი გვაკლია, ესენი გვმატებენ. ესეც ჩვენი იღბალი, რომ პოლიციელები ხშირად არ დადიან აქ და არც ყურადღებას აქცევენ. ამბობენ, ქუჩის სისუფთავის დასაცველად სხვა არის დანიშნულიო. იმედია, ამ გარემოებას ყურადღებას მიაქცევს, ვისიც ჯერ არს, თორემ რაც უფრო დაცხება, მით უფრო ძნელი იქნება ამ ქუჩაზე გავლა და სულის მოთქმა.

კ გოქაძე

⁂ **მადლობა შემომწირველთასათვის.** ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ თქვენი პატივცემულის გაზეთის საშუალებით მადლობა გამოვუცხადო იმ პირთ, რომელთაც კეთილ ინებეს და შემოსწირეს აკანის უფასო წიგნთსაცავ-სამკითხველოს წიგნებად და ფულად. აი სია შემომწირველთა: გ. ჩხაიძემ, სიმ. და სერგო ქანტურიშვილებმა—ორ-ორი მანეთი; ბ. ზვიადაძემ, ს. მოწონელიძემ, სტ. პასიკოვმა, გ. დარახველიძემ, ელ. ზვიადაძემ, იოს. ანდრიაძემ, ანდრო გაბუნიამ თითო მანეთი; ირაკ. თუთბერიძემ—სამი აბაზი; ლ ასათიანმა, მაქ. ზვიადაძემ, ა. გვიჩიამ, ალ. ნანეიშვილმა, გრ. კლდიაშვილმა, ს. ვანიძემ, ილ. თალაკვაძემ, ედ. სააკაშვილმა, ის. მესხმა, სავ. წერეთელმა—ათ-ათი შაური; თავ. დ. წულუკიძემ, სოკრატმა, ნ. ბრელიძემ—ორ-ორი აბაზი, გორელმა—ექვსი შაური. სულ—20 მ. 35 კ.; წიგნებათ: მ. ლადიძემ 4 მ. 29 კ., ვ. ჰილაძემ 3 მ. 10 კ., ი. კილაძემ 1 მ. 25 კაპ., ის. კვიცარიძემ 2 მ. 5 კ., ივლ. ხეთერელმა 1 მ., ვას. კორზაძემ 1 მ., ლ. შადურმა 1 მ. 55 კ., პ. შეიდობაძემ 55 კ., ნ. ბადრიძემ 40 კ.

წევრი ბიბლიოთეკისა ი. ქანტურიშვილი

⁂ **ს. ვაყა** (ქართლი). **ხალხის ქიშპობა და სკოლის მდგომარეობა.** ვაყაში ასი კომლი მცხოვრებია: სამი წილი სომეხი და მეოთხედი ქართველი. ვაყელებს თუმცა საბატონო მამული ბლომათ უჭირავთ, მაგრამ სიღარიბით არ ჩამოურჩებიან ღარიბ სოფლებს. მიზეზი მათის სიღარიბისა არის: უსწავლელობა, ერთი ერთმანეთის ქიშპობა-ბეზღობა. ს. ვაყაში, ორი სასწავლებელია, ერთი სამინისტრო, რომელიც სომხებს საკუთრებათ მიაჩნიათ, და ერთიც ადგილობრივის მღვდლის წერეთლის საკუთარის ხარჯით დაარსებული, წერა-კითხვის ცოდნის სკოლა, რომელიც ქართველებსაც აგრეთვე საკუთრებათ მიაჩნიათ. ხსენებული სკოლების საქმე ვერ მიდის კარგად, რადგანაც ვაყელები ერთმანეთს ექიშპებიან და სომეხ-ქართველები ერთმანეთს ეჯიბრებიან. ამასთანავე, რადგანაც არც გულით უნდათ ვაყელებს სკოლა და არც ისე დიდი სოფელია, რომ იმათი ბავშვები ორს სკოლას გასწვდნენ, ამის გამო წერა-კითხვის ცოდნის სკოლაში ძალიან ცოტა შეგირდები დაიარებიან; ამის გამო, მღ. წერეთელმა, გულით და სულით მოინდომა თავისი ნორჩი სკოლა გომის სადგურთან გადაეტანა (რომელიც ერთის ვერსით არის მოშორებული ვაყაზედ.) სადაც ახლო-მახლო მცხოვრებთა ბავშვები მრავლად დაიწყებდნენ სკოლაში სიარულს და მით ეს სკოლა დიდ სარგებლობას მოუტანდა ჩვენს გლეხობას. მამა წერეთელმა, აზრის განსახორციელებლათ მიჰმართა ადგილობრივ მემამულეთა დეპოს გამგეთ და სთხოვა მცირედი შემწეობა, სახელდობრ-კი სკოლისთვის პატარა შენობა, მაგრამ სამწუხაროთ, როგორც ისმის, მისთხოვნისთვის ყურადღება არ მიუქცევიათ, რადგანაც მღვდელს წერეთელს, ჩვენებური მემამულენი მომდურებულნი ჰყოლია, რის მიზეზი გამოურკვეველია.

მედავითნე სერგო

⁂ **კახეთი. კავკასიის საფილოქსერო კომიტეტის აგენტთა მოქმედება და ვენახების წამლობა.** ყველა ინსტრუქტორებში, მკვლეველნი და მუშები მაისის განმავლობაში დახმარებას უწევდნენ კახეთში ადგილობრივ მცხოვრებთ ვაზის ავადმყოფობასთან ბრძოლაში. თითქმის კახეთში ყველა სოფლებში უწამლეს ყველა ვენახების 213 ნაწილს, გარდა წინანდლისა და ქვემო ხოდაშენის ვენახებისა, რომლებიც მხოლოდ ნახევრობით არის ნაწილი. აპარატებისა და მუშების მოთხოვნილება თელავისა და სიღნაღის მაზრებში ფრიად დიდი იყო. დღიური ქირა მუშისა მისი აპარატით უდრიდა—1 მ. 50 კაპ. მარტო აპარატი კი ქირავდებოდა დღეში 40—60 კაპიკად.

— **სეტყვა** კახეთში მოვიდა ოთხჯერ მაგრამ დიდი ზარალი არ მოუტანია არსად, გარდა სოფ. ბაკურციხისა, სადაც ვენახი შესამჩნევად დაზიანდა.

— **ჭირნახულის ფასები.** ამ ჟამად კახეთში ფუთი პური ღირს 1 მ. და 40 კ.—1 და 50 კ., ფუთი შვრია 80—90 კ.

— **პურის მოსავალი** საზოგადოდ, როგორც ეტყობა ძალიან კრელი იქნება.

— **მუშის ქირა.** ბაღებში მომუშავე მუშის დღიური ქირა ადის 60—70 კაპიკამდე.

⁂ **დ. ოჩამჩირე** (აფხაზეთი). **სამკითხველოს გამო.** საჭიროა ვიცოდეთ ამ ორიოდე წლის წინად ფული იკრიბებოდა ოჩამჩირეში სახელწოდებით: „უფასო სამკითხველოს დასაარსებლად“. ნეტავ რა შეემთხვა ან ამ ფულს, ან სამკითხველოს? ფული სამოც მანეთამდე იყო შეკრებილი. ურიგო არ იქნება ამ საქმის მოთავენი გამოაქვეყნებდენ, რა ბედი ეწია მათ დაწყებული საქმეს?

— **სიმინდის ფასი** კვლავ დაეცა, ეხლა ფუთი 38 კ. იყიდება.

ხ—ი

⁂ **ს. აკეთი** (გურია). **მადლობის გამოცხადება.** ბ-ნო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ თქვენის გაზეთის შემწეობით უგულითადესი მადლობა გამოვუცხადოთ იმ პირთ, რომელთაც შემწეობა აღმოუჩინეს აკეთის მაცხოვრის სამრევლო სკოლას, სახელდობრ: თ. ნ. თავდგირიძემ—30 მან.; სიმონ ჯაყელმა, გიორგი თოხაძემ, ჯ. ბ აჟუნაიშვილმა—თითო თუმანი; ბლაღ. მღვდ. არსენ თოხაძემ, მღვდელმა ბ. თოხაძემ, საბა ჰეიშვილმა, ტ. თოხაძემ, არ. მგელაძემ, კ. დათუნაიშვილმა, დ. დათუნაიშვილმა, ფ. მჭერშვილმა—ხუთ-ხუთი მანეთი; კ. ჯაყელმა, დ. ჯაყელმა, ტ. ჯაყელმა, ლ. ჯაყელმა—ოთხ-ოთხი მანეთი; პავლე კილურაძემ—ექვსი მან.; ალექსი მჭეიშვილმა, ხოსო ბაჟუნაიშვილმა, პ. თოხაძემ, ას. მჟავანაძემ, ს. თოხაძემ—სამ-სამი მანეთი.

გთხოვთ ამავე გაზეთის საშუალებით მოაგონოთ შემოიტანონ დაპირებული ფულები იმ პირებმა, რომლებმაც კეთილ-ინებეს ოქმზე ხელის-მოწერა და შემწეობის აღმოჩენა.

კომისიის წევრთაგანი

⁂ **ჯურუყვეთი** (გურია). **ნიაღვარში დახრჩობისაგან გადარჩენა.** 7 ივნისს აქეთ საშინელი წვიმა მოვიდა, რომელიც სამ დღე და ღამეს გაგრძელდა. ამ სამის დღისა და ღამის განმავლობაში სწორედ რომ კოკის პირულად სწვიმდა. ადგა საშინელი ნიაღვარი, მრავალი ყანებიც წალეკა. ამას მიემატა რიონიც, რომელიც ჩვეულებრივად გადმოდინდა და მთელი აქაური დაბლობი, თუ ტყეველი წყლით არის მორწყული. პატარა მდინარეები ხომ საშინლად გაღიდნენ. იქ, სადაც ორი მდინარეები, ლესისა და ღვედის წყალი შეერთდებიან, აღელვებულ მდინარეში ჩავარდა რკინის გზის მუშა მ. სამხაძე, რომელიც წყალმა სწრაფათ გააქანა ქვევით. მისდა ბედათ წყალში ჩავარდნილს თვალი მოჰკრა ამ საზოგადოების მამასახლისმა ს. ნინიძემ, რომელიც საჩქაროდ მიეშველა და საწყალი მუშა სიკვდილს გადაარჩინა. ას-

ოი კაცთ მოყვარეობისათვის სწორედ ღირსია მამასახლისი ჯილდოისა. ასეთი ღირსეული ჯილდო ხვევსაც წაახალისებს ამისთანა კეთილ საქმეში.

კუ-კუ!

*** **დ. დილიჟანი** (განჯის უზ.). ამინდები და მოაგარაკეთა აგვაჩნება. წელს აქაურებს გაზაფხულისა არა გაგვიგია რა. მარტის უკანასკნელ რიცხვებიდგან დაწყებული თიბათვის პირველ რიცხვებამდის განუწყვეტლივ წვიმდა. ყანები მთლად აჩალავდნენ და ჯერ ისევ მწვანედ გამოიყურებიან. ადგილობრივ მცხოვრებთ წელსაც ჩვეულებისამებრ მოლოდინი ჰქონდათ, რომ მოაგარაკენი ბლომად მოწვეოდნენ ამ დაბას და სააგარაკო სახლებს შეკეთება ადრე დაუწყეს. ფიქრობდნენ წელს ისე იაფად აღარ დაუთმობთ სახლებს მდიდარ ბაქოელებს და ერევნელებს და ერთი ორად მეტს დავტყუებთო. ვისაც თითო და ორი ოთახის მეტი არ ჰქონდათ, ისინიც კი გომურებში გაიხზნენ, რომ ზაფხულის სტუმრებისთვის დაეთმოთ თავიანთ სადგომი სახლები, მაგრამ, მათდა სამწუხაროდ, დღევანდლამდისაც ბევრს ცარიელი სახლები უდგათ და არამც თუ ბაქოელები აღარ მოდიან, არამედ ქ. ყაზახის ზოგიერთი სასამართლო დაწესებულებანიც კი, რომლებიც ყოველ ზაფხულს აქ გადმოდიან, დღევანდლამდის ყოყმანში არიან, ზოგიერთი პატივცემული პირებიც საზაფხულო როტონდის გალამაზებას შეუდგნენ და სამხედრო მუსიკაც დაიქირავეს 500 მანეთად; ეს უკანასკნელნიც ბევრს იზარალებენ, თუ ბაქოელებმა სავსე ჯიბეები არ მოაშველეს. მიზეზი ამისა ის უნდა იყოს, რომ ჯერ-ჯერობით წელს ამ ადგილებში, საიდგანაც აქ საგარაკოთ მოდიან, გრილა და ბაქოელები კი შეშინებული არიან, რადგან შარშან დელიჯნის რაიონში ბევრი შემთხვევა იყო მგზავრების გაცარცვისა. 10-ში და 12-ში სულ ახლო მთები და გორაკები ჩამოთოვლა და ისე აცივდა, რომ ყველას ზამთრის ჩაცმელები მოანახვინა. ამ დროს აქ თოვლი ძრიელ იშვიათი მოვლენაა.

არჩილი

*** **სოჩა.** ჩვენი აგარაკი. დიდი ხანი არ არის მას აქეთ, რაც სოჩას დაეტყო სიცოცხლე, მრავალ საუკუნოებით სალთას ძილში მყოფს გამოეღვიძა, გაინძრ-გამოინძრა და რა დაინახა თავისი თანამოძმენი წინ გასწრებულნი, ისიც ჩანჩალით უკან გამოუდგა.

დღეს იმ ადგილს, სადაც ჩერქეზ-აფხაზნი ამ რამდენისამე წლის წინად ძარცვა-გლეჯით იკლებდნენ, სადაც მუდამ მტაცებლობა, კვლელობა და ყოველნაირი ავი მოქმედება ბუდობდა, სადაც მიუდგომელი კლდე-ღრეები, დაბურული და გაუვალი ტყეები, ათას გვარი მხეცები და ქვემძრომნი ადამიანს მიმოსვლას უძნელებდნენ, სულ სხვანაირი ელფერი ადევს. გაიკაფა ტყეები, ჩამოინგრა და გაიპო კლდე-ღრეები, გაკეთდა მდინარეებზე ხიდები და ადამიანს გაუადვილდა მიმოსვლა. ის ხალხი, რომელიც მანამდის მტაცებლობდა აქ, ამნაირი ცვლილების შემდეგ გარდიხვეწა ისეთ ადგილში, სადაც მისთვის თავ-ზარ დამცემ სიტყვას „ცივილიზაციას“ ფეხი არ ჰქონდა შედგმული, სახელდობრ სათათრეთში.

სოჩაში დღეს გაშენდა მრავალი ორ-სართულიანი სახლი, გაიმართა მაღაზიები და გაჩაღდა აღებ-მიცემობაც. აქ არსებობს აგრეთვე ორი სკოლა, ერთი სამინისტრო და ერთიც საეკლესიო; მას აქვს მშვენიერი ეკკლესია, მშვენივრად გაშენებული ბაღები და სხვა. რომლებითაც სოჩა ყოველის მხრით გარშემორტყმულია. მარტო სოვდაგარი ხლუდოვის ქონებას, რომელიც სიგრძით თორმეტ ვერსამდის არის დაჭერილი აქვს მთელი ჩრდილოეთი მხარე სოჩისა. ამ ვეებართელა ქონებაში გაშენებულია ვენახები სხვა და სხვა ნაირი ხეხილები და ყვავილები. ახლა ამ ქონებაში მომუშავე მუშები ორივე სქესისა ორასზედ მეტი იქნება, გარდა ამისა სოხუმიდგან ნოვოროსიაში მიმავალ გზაფენილზედ მუშები ათი ათასობით მუშაობენ და აი ყველა ეს აუარებელი ხალხი აწვევა სოჩას და აჩაღებს აღებ-მიცემობას. კვირა დღეებში აქ ხალხი ბუზსავით ირევა. ზოგი რას ყიდულობს და ზოგი რას. ბევრ ახლო-მახლო მყოფ მეჯოგეს ჩამოაქვს ათი-ოცი ფუთობით სურგული და საღამოს მათი ხურჯინები ცარიელია, მხოლოდ ჯიბე-კი ოქროებით სავსე. გუშინდელს არ რის მქონე ვაჭარს დღეს კისერი დასქელებული აქვს, გუშინდელი მაწანწალა დღეს ასიანებს თავისუფლად ატრიალებს. სოჩიდან კუბანსკამდის (დაგომისამდის) და აგრეთვე აღმოსავლეთის მხრით სახელმწიფო ქონება სულ აგარაკებად არის გადაქცეული. კუბანსკასთან-კი კეთდება სახელმწიფო საგარაკო ადგილი და აგრეთვე, როგორც ამბობენ, მალე შეუდგებიან შესანიშნავი სასახლის აგებას.

ნოვოროსია-სოხუმის გზა-ფენილზე დღეს დიდი მოძრაობაა, სადაც მუშა ხალხს შეუძლია ორიოდე გროშის შოვნა, მაგრამ მათი მდგომარეობა არ არის სახარბიელო! შავი მუშა, რომელიც დღეში ცამეტ-თოთხმეტ საათს მუშაობს, იღებს სამ აბაზნახევარს ან თოთხმეტ შაურს, რომლის ნახევარიც ხარჯს ვერ დაუფარავს. სხვათა შორის აგრეთვე უკიდურეს მდგომარეობაში იმყოფებიან ხლუდოვის ქონებაში მომუშავე მუშები. ამ საწყლებს გარდა იმისა, რომ უმნიშვნელო ფასი აქვთ, არ გააჩნიათ საწოლი ადგილიც კი, სადაც მთელი დღის განმავლობაში შრომისაგან მოღლილ-მოქანცულებს შეძლოთ შესვენება. იქ მყოფი ორი კაზარმა მჭიდროდ გავსებულია რუსის ქალი და კაცებით და ამ სადგომებში მთელი ღამე მოშხამული ჰერი ტრიალებს. ჩვენებურები კი ზოგი თავლაში წევს და ზოგიც გარეთ.

მოსახლეთ უმეტესობა სოჩაში რუსებია. აღებ-მიცემობა-კი მეგრელების ხელში ტრიალებს. ცნობილია აქაური ჰაერის სიკარგე და კიდეც მრავალი ხალხი ჩამოდის აქ სააგარაკოდ სხვა და სხვა ქალაქებიდგან. სოჩელებიც არ დახვედრიან მათ მოუმზადებლათ: ორი ბაღი, თუმცა ჯერ რიგიანათ მოუწყობელია, მაგრამ მაინც დაახვედრეს თავიანთ სტუმრებს. აქვთ აგრეთვე სამხედრო მუზიკა, რომელზედაც ყოველ თვიურად იხარჯება არა ნაკლებ სამასი მანეთისა და ხანდისხან აქ საქველ-მოქმედო აზრით საღამოსაც მართავენ. ერთის სიტყვით, რაც შეეხება გარეგნულ პროგრესს, სოჩა სასურველ მდგომარეობაშია, მხოლოდ ის, რაც შეადგენს უმთავრეს მიზანს თანამედროვე ცხოვრებაში, ის რაც არის სულიერი საზრდო ყოველივე კეთილისა, — აქ სამწუხაროდ არ არის მისთვის, რომ არ თანაუგრძნობენ. უნდა ჰქონდესთ მხედველობაში მიღებული ბ-ნ სოჩელებს, რომ, პოეტისა არ იყოს, „ყოველ სიტურფეს გარეგანს, სჯობს სილამაზე სულისა“ და აი კიდეც ამ სულის სილამაზის მოპოებას უნდა ცდილობდეს თითოეული მათგანი. ეს სულის სილამაზეც, ეს სულიერი საზრდოც სწავლა განათლება არის და სწორედ არ ეპატივებათ მათ ასეთი დიადი მიზნის არ თანაგრძნობა. მთელ სოჩაში იმდენი მოვაჭრე ხალხს ერთი სამკითხველო არა აქვსთ! ამას ვინ ჩივის, აქ მარტო ორიოდე პირთ თუ დაუდისთ „ცნ. ფურცლი“-ს ნომრები, თორემ გაზეთს ვერ იშოვნით წასაკითხად!.. ეს სწორედ დიდი უყურადღებობაა მათის მხრით. თუ ნდომა და ერთ პირობა იქნება მათში, ყოველისფერის გაკეთება შეუძლიანთ და რისთვის უყურებენ სოჩელები ასე გულგრილად დღევანდელ უმთავრესს მოთხოვნილებას? ნუ თუ მათ არ ესმით კვნესა ტირილი უკიდურეს მდგომარეობაში მყოფი ჩვენი მოსწავლე ახალ-თაობისა, რომელნიც ნახევარჯერ მშიერ მწყურვალნი ვაი-ვაგლახით აგრძობენ სწავლას?

დროა, დრო ბ-ნნი სოჩელები უფრო გულმოდგინედ შეუდგნენ გონებრივი და ზნეობრივი განვითარების საქმეს, გამართონ სალიტერატურო საღამოები ღარიბ მოსწავლეთათვის, გახსნან სამკითხველო წიგნთ-საცავი და ასეთი სასახელო მოქმედებით გარეგანი სიტურფე სულის სილამაზით დაავგვირგვინონ. ამის განხორციელება მათთვის სრულიად საძნელო არ არის, რადგანაც ღვთით ქონებრივად ჩამოქვეითებულნი არ არიან, ამსთანვე აქვე ჰყავთ ცოტად თუ ბევრად განათლებული პირნი, — მუზიკაც ბაღის გამგე ბატონი ა. ჩ — იაც, რომელიც, ექვი არ არის, დიდის სიხარულით თანაუგრძნობს ასეთ პატიოსან მოქმედებას...

ჩვენ, მუშებიც, უსურვებთ ამ მაღალმნიშვნელოვან საქმეების განხორციელებას სოჩელებს და მზათა ვართ ამასთანავე ჩვენი წვლილი შევიტანოთ მათგან დაარსებულ ყოველივე კეთილი საქმის სასარგებლოდ.

ერთი მუშათაგანი

*** **ს. ხაჯალია** (გურია). მადლობის გამოცხადება. ბ-ნო რედაქტორო! ნება მიბოძეთ თქვენი გაზეთის საშუალებით უგულითადესი მადლობა გამოუცხადო სადგურ ჯუმათის მოსამსახურე ტელეგრაფისტებს კოწია თოფურიას და ი. ფანილს, რომლებმაც კეთილ ინებეს და შემოსწირეს რწმუნებულ ჩემდამო ხაჯალიის სამრევლო სკოლას პირველმა 16 ცალი ქართული საბავშო წიგნი როსტომაშვილის გამოცემა, რომლებიც თითოეულად ბოვშვებს წაუკითხე და ეხლა ნახება სკოლის სალაროში. მეორემ მთელი წლის საყოფი სამელნე ფქვილი, ყარანდაშები და ფოლადის კალმები. აგრეთვე დიდი მადლობის ღირსია ბატონი საჭურის უფროსი ფ. გაბუნია, რომელმაც ყულაბა ჩამოჰკიდა და შიგ აგროვებს ღარიბ მოსწავლეთათვის გროშებს. ამათ მარტო სკოლას არ შეხედეს მოწყალე თვალით, არამედ ღარიბ ხაჯალიის ეკკლესიისთვისაც შეჰპირდნენ შემწეობან და კიდევაც შეუდგენ გროშების შეგროვებას. იმედია ამ კეთილ საქმეს სხვებიც მიბაძავენ.

მღვდელი ნ. ჯიჯიეშვილი

*** **დ. ჩოხატაური.** დეპუტატების განკარგულება. ერთი თვე მეტია, რაც ჩვენმა დეპუტატებმა ხელი აიღეს ბაზრის სამსახურზე. ამისთანა გლახა დარებში და საშინელ ბნელიან ღამეში ფარნების ანთებასაც დაანებეს თავი. ეს დეპუტატები როცა პირველად დააყენეს, თავ-გადადებულნი იყვნენ ბაზრის სისუფთავეზე, განათლებაზე და ყოველ ასეთ საქმეზე. მაშინ, მთვარიან ღამეშიაც კი ყოველთვის ფარნები იყო ანთებული, ეხლა კი ღამით ბაზარში გავლაც სიბნელის გამო დიდად საშიშოა, რადგან არ იცი, თუ სად რას დაეჯახები. ეს კიდევ ცოტაა. ამდენს ხანს თუმცა ღა არ ანთებდნენ ფარნებს, მაგრამ მათ მაინც დაინახვიდეთ ბაზარში; უცხო კაცი რომ მოსულიყო, იტყოდა მაინც რომ ფარნები ყოფილაო. მაგრამ სამწუხარო ის არის, რომ ეს ჩვენი ფარნებიც დეპუტატმა ახალ ამხანაგობას დაუთმო, — იმ ამხანაგობას, რომელმაც ახლა მაისის თვიდგან პარკი გახსნა ჩოხატაურის მახლობლად ოცდა ათი საჟენის მოშორებით. ბარემ პარკზედაც ვთქვათ ორიოდე სიტყვა. დიდი ფაცა-ფუცი და ვაჭრობაა პარკზე აქ. ჯერ-ჯერობით ფუთი პარკის ფასი აიყვანეს 14 მ. 50 კაპიკამდე და აწი, არ ვინ იცის, რა იქნება, პარკი ძრიელ ნაკლები მოდის და ხარჯი კი მაზე დიდია. „ხაზეინებად“ არიან აქაური მოვაჭრეები, ერთი მათგანი დეპუტატია, გამგედ ბათომელი ბერძენი ჰყავთ მოყვანილი, რომელსაც თვეში 80 მ. აძლევენ.

ვ ლ—ძეს

*** **სად. სამტრედია.** აბრეშუმის პარკის საქმე. წრეულს ქუთაისის გუბერნიაში შეფიქრებულნი იყვნენ პარკის ფასზე და არავის ეგონა, რომ იგი არ დაიწეოდა, მაგრამ რაღაც იღბალმა ჩარხი წალმა დაატრიალა და წრევანდლისთანა ფასი პარკზე არც კი ახსოვთ მეაბრეშუმეებს. სახელდობრ ფუთი პარკი ღირს 13 მ. 50 კ., ხან 14 მანათიც, მაგრამ საქმე ის არის, რომ ზოგიერთი მყიდველები, წონის დროს მოტყუების შემწეობით, 10 მანეთზე უფრო იაფად იჯენენ ფუთ პარკს. აი ერთი მაგალითი: ორპირის ქუჩაზედ არის ერთი უცხოელი პარკის მყიდველი, რომელიც აქვე ხოცავს ჰიებს. ამ ვაჟბატონთან ერთმა პატიოსანმა კაცმა შეიტანა თავის ოჯახში ნაწარმოები პარკი. რაღაც თვალთ მაქცობით ზემოხსენებულმა მოვაჭრემ მოჰპარა სასწორში 15 გირვანქა პარკი. ამის გამო მყიდველს და გამყიდველს ორი-სამი დღე ჩხუბი ჰქონდათ ერთმანერთთან, მაგრამ პირველმა ვერაფერი გააწყო და გაბეზრებულმა თავი დაანება დავიდარაბას. ზემოხსენებული მოვაჭრე აღარც ცრუ ბარათების გაცემას აკლებს. 10 ივნისს ერთმა კ—ხიანმა მიმართა ბოქაულს და წარუდგინა სომხურად დაწერილი ბარათი, რომელშიაც ხსენებულს პირს 29 მანათის მაგერ 19 მანათი ჩაეწერა. ამ ბარათის საქმე ასე ყოფილიყო. კ—იანისაგან ხსენებულ პირს პარკი ეყიდა და სხვა პარკში შეერია. შემდეგ ეთქვა ხურდა ფული არა მაქვს და „ზაპისკა“ წაიღეო. ამ ვაჟბატონის ჰიშკართან რომ განგებ გაჩერდეთ, ყოველ მხრიდან გაიგონებთ კრულვა-წყევლა ქალებისა და კაცებისაგან: ღმერთმა დააქციოს მაგის ოჯახი ამდენი და ამდენი პარკი მომპარა სასწორშიო. არა ერთმა და ორმა, ასე მოტყუებულმა პირმა მიმართა ბოქაულს ზემოხსენებულ ვაჭარზე საჩივლელად. ურიგო არ იქნება, ჯეროვან ყურადღებას მიაქცევდეს, ვისიც ჯერ არს, ამ გვარ უწესრიგობას, რომ მით ააცდინოს სოფლის ნაწარმოებს ნიორ-ნაქუჩარის ფასში დაკარგვა მით უმეტეს, რომ უამისოდაც დიდ ზარალში არიან აბრეშუმის მომყვანნი, რადგან ამ ბოლოს დროს ცუდ ამინდებმა ლამის ბოლო მოუღოს ჰიებს.

მგზავრი

*** **სუჯუნა** (სამეგრელო). სამკითხველოს საქმე. წარსულ წელს დ. სუჯუნაში ადგილობრივ ახალგაზდათა და საზოგადოების მეცადინეობით, რომელთა რიცხვში თქვენი უმორჩილესი მონაც ერია, გაიხსნა უფასო წიგნთ-საცავი. ზოგიერთებმა მართლაც დიდი შრომა გასწიეს ამ საზოგადო საქმისათვის, ალტაცება სუჯუნელთა სიტყვით გამოუთქმელი იყო, რადგან შეუსრულდათ დიდი ხნის წადილი. საქმის მოთავეთ რჩებოდათ, რომ წიგნთ-საცავისთვის შესაფერი გამგე აერჩიათ და მოეთავსათ სამკითხველო შესაფერს ალაგს, რომ მკითხველთ არ გაძნელებოდათ წიგნთ-საცავში მისვლა-მოსვლა. ავირჩიეთ გამგე და რადგან მაშინვე ვერ ვიშოვეთ სასურველი ადგილი წიგნთ-საცავისთვის, ამიტომ იგი მოვათავსეთ დროებით გამგეს სახლში, მისივე ნება-დართვით. მხოლოდ როდესაც მოვძებნიდით ადგილს, ბ-ნი გამგე, რა თქმა უნდა, ვალდებული იყო წიგნთ-საცავი იქ გადაეტანა. გავიდა დრო. ჩვენ მოვძებნეთ წიგნთ-საცავის მოსათავსებელი სახლი, მაგრამ გამგემ არ ინება დათმობა მისი და დღესაც ეს წიგნთ-საცავი სახლში აქვს და მით საზოგადოების უმრავლესობა მოკლებულია საშუალებას წიგნებით სარგებლობისას. ჩვენ ვთხოვთ

ბ-ნ გამგეს გვაცნობოს ბეჭდვით: რა უფლებით არ გვანებებს წიგნთსაცავს და რითი იხელმძვანელა, როდესაც საზოგადოების სურვილს წინააღუდგა.

თეო ნოდია

⁂ **ს. ქვენატკოცა** (ქათლი). კეთილი მოძღვარი. ქვენატკოცა მდებარეობს მდინარე ფრონის პირას, რომლის მცხოვრებლებიც შეადგენენ სამოც და ათს ქართველ მეკომურს. ქვენატკოცელები სახელმწიფო მამულზედ სცხოვრობენ. ეს სოფელი, შეძლებით გორის მაზრის ყველა სოფლებთან შედარებით მაღლა სდგას და მკვიდრნი კეთილდღეობით სცხოვრობენ. მათი კეთილდღეობის მიზეზი უმთავრესად გახლავთ მათივე სულიერი მოძღვარი მამა თევდორე ბერიძე. ქვენატკოცა შეადგენს ერთს ცალკე შტატს. თავიანთი მოძღვრის ჩაგონებით, ქვენატკოცელები ძალიან შორს გაურბიან მატყუარა ჩარჩებს, მკითხავებს, ერთმანეთის ბეზღობას, შურს და სხვ. ერთი სიტყვით აქაური ხალხი ისე ტკბილათ ცხოვრობს, რომ ყველას შეენატრება მათი ცხოვრება. მღვდლის ჩაგონებით, ქირს და ლხინს თანასწორათ უზიარებენ ერთმანეთს და მით ზარალი უმცირდებათ. მამა ბერიძე ქართულ ენაზეა ნასწავლი, მაგრამ მიუხედავად იმისა, რომ მას რუსული ენის უცოდინარობა აბრკოლებს, თავისი საკუთარს ხარჯით აქვს ამ სოფელშივე გახსნილი წერა-კითხვის ცოდნის სკოლა, რომლის შეგირდებიც ძალიან დახელოვნებულნი არიან ქართულ ენაში და არც რუსულ ენაში ჩამოურჩებიან სხვა სკოლის შეგირდებს ადგილობრივი მედავითნის გ. ხუციშვილის მეცადინეობით. ქვენატკოცელებს, თავიანთ ხანში შესულ კეთილი მოძღვარი ისე უყვართ, რომ მის რჩევა დარიგებას გულით და სულით ემორჩილებიან და საქმეც კარგათ მიდის. ამისთანა მოძღვარზე არის ნათქვამი: „მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან თავი თავისი დასდვის ცხოვართათვის“. (იოან. 10—11).

სერგო

◆

სხვა-და-სხვა ამბები

მასწავლებლის შეუფერებელი საქციელი. გერმანეთის პედაგოგები ერთის მხრით და მშობლები და შეგირდები მეორეს მხრით მეტად აღელვა და ააშფოთა ერთმა პროცესმა: გერმანიაში ერთს მასწავლებელს თავის შეგირდისათვის ისეთ ნაირად გაურტყამს სილა ყბაში, რომ სასმენი ბუშტი დაშავებია საბრალო ბავშვს. მშობლებს საჩივარი შეუტანიათ და სამართალში მიუციათ მასწავლებელი. მასწავლებელმა თუმცა არ უარ-ჰყო საჩივრის სინამდვილე, მაგრამ ამტკიცებდა-კი, რომ მე, როგორც მასწავლებელს, უფლება მაქვს ისეთი სასჯელი მოვახდევინო შეგირდს, როგორსაც საჭიროდ და სასარგებლოდ დავინახავო. სასამართლომ დამნაშავედ სცნო მასწავლებელი და მიუსაჯა მას ზარალი უზღოს დაშავებული შეგირდის მშობლებს. მასწავლებელი არ დასთანხმდა ამ განაჩენს და განასაჩივრა უმაღლესს სამსჯავროში. მასწავლებელს ბანი მისცეს გერმანეთის ყველა პედაგოგებმა და ამტკიცებდნენ, რომ თუ უმაღლესმა სამსჯავრომ არ გააუქმა პირველი განაჩენი, გერმანეთში ბავშვების აღზრდა და სწავლება შეუძლებელი შეიქნებაო. სამსჯავრომ მაინც დაამტკიცა პირველი განაჩენი და მასწავლებელი დამნაშავედ სცნო შეგირდის სასტიკად გალახვისათვის.

ამ ნაირად გერმანეთის პედაგოგნი დამარცხდნენ, ხოლო მშობლებისა და შეგირდების აღტაცებას საზღვარი არა აქვს.

—

სარა ბერნარი ინგლისში და ინდოეთში. გამოჩენილი საფრანგეთის არტისტი-ქალი სარა ბერნარი ამ ჟამად ლონდონში ჰმართავს წარმოდგენებს. ამბობენ, რომ იგი მიუპატიჟნიათ ინდოეთშიაც. სარა ბერნარი ინდოეთის სამთავროებში გამართავს წარმოდგენებს თვით მთავრების სასახლეებში სასყიდლად აუარებელს სიმდიდრეს ჰპირდებიან.

—

უზარმაზარი ზარბაზანი. შეერთებულ შტატების ერთ თოფის სასხმელ ქარხანაში ამ ჟამად ჰკეთებენ უზარმაზარ ზარბაზანს, რომელიც, როგორც სწერენ, საოცარი რამ სანახავი იქნება. ასეთი ბუმბერაზული იარაღი მთელს ქვეყანაზე ჯერ არსად ყოფილა. ზარბაზანი სიმძიმით იქნება 126 ტონნი, ე. ი. 7,812 ფუთი. ზარბაზნის თვითეული ყუმბარა აიწონის 1,043 კილომეტრს (65 ფუთამდე); ამ ზარბაზნიდან შორს გასასროლად საჭირო იქნება 130 გირვანქა წამალი. ამ ვეებერთელა იარაღის მკეთებლები გვარწმუნებენ, რომ მისი ყუმბარები 25 ვერსის სიშორეზე გადაფრინდება, ხოლო მთელი ზარბაზანი ყოველივე მოწყობილებით დაუჯდება ამერიკის მთავრობას — არც მეტი, არც ნაკლები — 6 მილიონი ფრანკი.

* * *

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან),

19 ივნისი.

ასხაბადი. 15 ივნისს ამიერკასპიის რკინის გზის სადგურ იანჯიკის და ახჩია კუგემას შუა მოხდა მიწის ძვრა, რომელმაც ორს წუთს გასტანა. ლიანდაგი არ გაფუჭებულა.

პორტორიკო. გემს „ანტონიო ლოპეცს“, რომელიც ისპანიიდან გავიდა იარაღით და სამხედრო სამზადისით დატვირთული, დაუხვდა ორი ამერიკელი კრეისერი, რომელთაც დაუწყეს დევნა. თავი რომ დაეხწია მდევარისაგან გემი შევარდა თხელ ადგილზე. რის გამოც მართლა ჩამოეხსნენ ამერიკის კრეისერები, მაგრამ ქოროხზე მიხეთქების დროს გემს ქვაბი გაუსკდა.

ლონდონი. ინგლისის ბანკმა დასწია დისკონტი 3-დან 2½ %-ზე.

ნიუ-იორკი. კინგსტონში მიიღო ისპანიის კონსულმა ტელეგრამა, რომლითაც ატყობინებენ, რომ ამერიკის კრეისერ „ბრუკლინს“ დასცემია ისპანიის ყუმბარა, რისგანაც გემის კომანდირი და 24 კაცი დაღუპულაო.

ვაშინგტონი. ოფიციალურ წრეებში, სიცრუეთა სთვლიან კრეისერ „ბრუკლინის“ დაღუპვის ცნობას, წინააღმდეგ შემთხვევაში სამპსონი შეგვატყობინებდაო.

ვაშინგტონი. შაფტერი დაიმედებულია სანტ-იაგოს დაპყრობაზედ. ის შემწეობას არ უცდის. ისპანიელთა მისაშველებლად მიდის 8,000 კაცი დიდის სამზადისით, შაფტერი დაცემას აპირებს სანტ-იაგოზე, სანამ ეს მოშველე, რომელიც 54 მილის სიშორეზედ არის, მოუვიდოდეს ისპანიას.

ბუდაპეშტი. სეტყვამ და თქეშმა ძალიან დააზარალა დიდი ნაწილი უნგრეთისა.

პეტერბურგი. 15 ივნისს, როდესაც სიამის პრინცი ჩაკრა ცხენით სეირნობდა პეტერბურგში, ცხენი დაუფთხა და მხედარი გადმოაგდო. პრინცი ძალიან დაშავებულია.

განცხადებანი

ცნობილ ფაბრიკების

როიალები

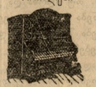

პიანინო

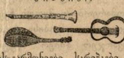

ფის-გარმონიები, სკრიპკები, გიტარები, ლეფიტები, კლარნეტები, ნოტები, სიმები და სხვ. და სხვ.

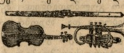

ყოველ ამ სამუსიკო იარაღის შეძენა შეიძლება ფასის წვრილ-წვრილად გადახდით.

—

ახალი პრეისკურანტები
მუქთად იგზავნება.

—

კავკასიის ცენტრალი საწყობი
სამუსიკო იარაღებისა
ბ. მ. მირიმანიანისა
Музыкальное дело
Б. М. Мириманiана
Тифлисъ, Дворцов. у.
(54—31)

გამოვიდა და ისყიდება
ქალაქის ყველა მაღაზიებში და
ეკკლესიებშიაც
ცხოვრება
ქალწულ მოწამისა და მოციქულთა
სწორის
თეკლესი
(სურათით)
გამოცემა მორჩილის რ. ბარამიძისა
ფასი ერთი შაური (10—9)

ახლად გახსნილი
სტამბა
„ცნობის ფურცლისა“
ტფილისი, სასახლის ქ., სათავად-აზნაურო ქარვასლაში №№ 119 120 და 12
✦✦ სტამბა ყოველისფრით სავსე და მოწყობილია ✦✦
ყოველგვარი საქმე სრულდება სწრაფად. სუფთად და იაფად.
სტამბა ასრულებს აგრეთვე პროვინციის მცხოვრებთა შეკვეთას, მსურველნი მიჰმართავენ სტამბას, რომელიც კისრულობს ხელ-ნაწერების აწყობას, დაბეჭდვას, ქაღალდის ყიდვას, კორექტურას, ენის შესწორებას, საცენზუროდან ნება-რთვის აღებას და სხ.
ჰბეჭდავს სავიზიტო ბარათებს სხვა-და-სხვა გვარ ქაღალდზე ვაჟების და ქალებისათვის იაფად და შნოიანად.
ВО ВНОВЬ ОТКРЫТОЙ
ТИПОГРАФIИ
„Цнобисъ Пурцели“
В Л. ГУНIА
Тифлисъ, Дворц. ул., д. Грузинскаго Дворянства.
Исполняются всевозможные заказы на всѣхъ Туземныхъ и Европейскихъ языкахъ
Дешевизна, изящество и быстрота исполненiя

ურბენი L'urbain
საზოგადოება, რომელიც აზღვევს თანხებს, მზითვებს, შემოსავლებს და სხვა. შეღავათიანის პირობებით ავადმყოფობისა თუ შეუძლებლობის დროსათვის.
დაზღვეულთ მონაწილეობა ეძლევათ მოგებაში დაზღვევის პირველ წლიდანვე.
კონტორა ამიერ-კავკასიისა, ამიერ-კასპიისა, თურქესტანისა და ბუხარის მხრისათვის იმყოფება **ტფილისში**, მიხეილის ქუჩა № 9, პოპოვის სახლი. ტელეფონი № 543.
მთავარი რწმუნებული ბაგრატ გერასიმეს ძე ტერ-მათეუზოვი
ინსპექტორი ნიკოლოზ გერასიმეს ძე ტერ-მათეუზოვი
ცნობანი და ბარათები ყველას მიეცემა აგენტებისაგან მთელს რუსეთის იმპერიის ქალაქებში.
Контора страховаго общ. „УРБЭНЪ“
Тифлисъ, Михайловская № 9, д. Попова. Телефонъ № 54
(50—11)

საზღვევი საზოგადოება
„იაკორი“
უმაღლესად დამტკიცებული 1872 წელს მოსკოვში
ტფილისის უმთავრესი სააგენტო
დებულობს
დაზღვევას ცეცხლისაგან
ყოველ-გვარ უძრავ და მოძრავ ქონებისას.
დაზღვევას სიცოცხლისა და თანხებისა
შეღავათიანის პირობებით, მაგალითად შეღავათი იმ შემთხვევაში, როცა დაზღვეულს შრომა არ შეუძლიან და აგრეთვე დაზღვეულს სარგებლობა ეძლევა საზოგადოების მოგებიდან
დაზღვევა უბედურ შემთხვევისაგან
მიიღებიან საერთოდ დაზღვევა მუშებისა, ქარხნებსა და სახელოსნოებში, აგრეთვე დაზღვევა კერძო პირებისას
დაზღვევა გაგზავნილ საქონლებისა
ზღვაზედ, მდინარეებზედ თუ ხმელეთზე, აგრეთვე დაზღვევა გემები.
დაწვრილებით და ყოველ-გვარ ცნობათა შესატყობად დაზღვევაზე შეიძლება მიჰმართოთ ტფილისის კონტორაში უმთავრესს აგენტს ალექსანდრე გრიგოლის-ძეს სერგეევს, ერევნის მოედნის ყურში თავ. ციციშვილის სახლებში № 2. და აგრეთვე მოსკოვში საზოგადოების გამგეობაში.
Страховое Общество „ЯКОРЬ“
Высочайше утвержденное въ 1872 г. въ Москвѣ
Принимаетъ: 1) Страхованiе отъ огня, 2) страхованiе жизни и капиталовъ, 3) страхованiе отъ несчастныхъ случаевъ и 4) страхованiе транспортовъ.
Контора Тифлисскаго Главнаго Агента Александра Григорьевича Сергѣева
на углу Эриванской пл. д. кн. Цицiанова № 2. (50—28)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 20-го Iюня 1898 г. სტამბა „ცნობის ფურცლისა“ (გ. გუნიასი) სას. ქ. სათ.-აზ. ქარვ. რედაქტორ-გამომცემელი ვალ. გუნ